МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ
АККОНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕРЛІНУ

МАТЕРІАЛИ

ТРЕТЬОГО НАУКОВОГО СИМПОЗІУМУ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«Громадське здоров'я в глобальному та регіональному просторі – виклики в умовах пандемії COVID-19 та перспективи розвитку»

22-24 вересня 2021 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2021

УДК 614.2:351.77(063) + 616.98:578.834.1(063)

Г 86

Відповідальні за випуск: завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ТНМУ імені І. Я. Горбачевського МОЗ України проф. Сатурська Г.С.
та доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ТНМУ імені І. Я. Горбачевського МОЗ України Слободян Н.О.

Громадське здоров'я в глобальному та регіональному просторі – виклики в умовах пандемії COVID-19 та перспективи розвитку: матеріали Третього міжнар. укр.-нім. симп. з громад. здоров'я, 22–24 верес. 2021 р. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 64 с.

Відповідальність за представлені результати досліджень несуть автори тез.

©ТНМУ, «Укрмедкнига», 2021

ЗМІСТ

ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОКРАЩЕННЯ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 3

Чайчук О.Т.
ОСНОВНІ ПЕРСПЕКТИВИ І НАПРЯМКИ СТАНОВЛЕННЯ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРІВ КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»..... 3

Лінніков С.В., Миронюк І.С.
КОМУНІКАЦІЙНІ КРИЗИ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ: СТАРТ ВАКЦИНАЦІЇ ВІД COVID-19 У ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ..... 6

Грузєва Т.С., Гречишкіна Н.В.
СПІВПРАЦЯ КАФЕДР ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ЗВО УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я"……..……. 9

Чорна В.В.
ПОРУШЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕННЯ COVID-19.....… 10

Власик Л. Й.
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФІЛАКТИКИ НЕІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НА ТЛІ БОРОТЬБИ З COVID-19 В УКРАЇНІ.....…… 13

КОНЦЕПЦІЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ І ПРОМОЦІЯ ЗДОРОВ'Я. ІНФЕКЦІЙНІ ТА НЕІНФЕКЦІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА ЇХ ПЕРЕБІГ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 16

Гущук І.В.
ДОСВІД УКРАЇНИ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ`Я В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ РЕФОРМ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ`Я …… 16

Мандзій З.П.
ХВОРОБА ГОШЕ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ – ІНТЕРНІСТА.…… 18

Брезицька Д.М.
НЕБЕЗПЕКА МЕДИЧНИХ ВІДХОДІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19..... 19

Мандзій З.П.
СИМПТОМАТИЧНЕ ЛІКУВАННЯ ЗАЛІЗОДЕФІЦИТНИХ СТАНІВ..... 20

Калашникова Н.М.
РОЛЬ СЛУЖБИ ГОРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19 В ПРОФІЛАКТИЦІ РАКУ ШКІРИ ...……... 21

Гутор Т.Г., Літвіняк Р.І.
ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РАКУ ГОРТАНІ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ …… 23
Салій З.В.
POST-COVID: ПРОВІДНІ НЕВРОЛОГІЧНІ СИНДРОМИ..…… 24
Короленко В.В., Грузєва Т.С., Іншакова Г.В
РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ НА СИФІЛІС В ДИНАМІЦІ ДЕСЯТИРІЧНОГО ПЕРІОДУ…… 26
Іванюк А.В., Орлова Н.М.
ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕНОСТІ ХВОРОБ СИСТЕМИ КРОВООБІГУ У КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ..... 27
Паничев В.О.
ПРИРОДНО-ОСЕРЕДКОВІ КЛІЩОВІ ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ ЯК ПРОБЛЕМА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРНОПІЛЛІ..... 28
НАУКОВЕ ПІДҐРУНТЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ В ГАЛУЗІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ В СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я. 31
Грузєва Т.С., Іншакова Г.В.
СТРАТЕГІЇ ТА МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ З ПІДТРИМКИ ОСІБ СТАРШОГО ВІКУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19..…….. 31
Комар О.М., Паламар І.В.
КОМУНІКАЦІЯ ЗДОРОВ'Я ЯК ОДИН ІЗ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ ..……... 32
Панчишин Н.Я., Коллінс Д.М., Галицька-Хархаліс О.Я.
СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я СЕРЕД МОЛОДІ.. 33
Хоменко І.М., Івахно О.П., Вернер О.М., Козярін І.П., Першегуба Я.В.
ОСОБЛИВОСТІ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ...…….. 35
Галицька-Хархаліс О.Я., Панчишин Н.Я., Хархаліс Ю.Ю.
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ..... 38
Грузєва Т.С.
180-РІЧЧЯ КИЇВСЬКОЇ СОЦІАЛЬНО-ГІГІЄНІЧНОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ: ВІД ОСНОВ ЛІКАРЕЗНАВСТВА, МЕДИЧНОЇ ПОЛІЦІЇ І САНІТАРНОЇ СТАТИСТИКИ ДО СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ...…… 40
Марків - Буковська Н.П.
СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ» ЯК ОСНОВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ІНСТИТУЦІЇ З ПИТАНЬ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ..... 43

Ліштаба Л.В., Слободян Н.О. , Петрашик Ю.М., Теренда Н.О.
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я – ПРОВІДНА ФУНКЦІЯ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ..... 45

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19. ЕКОНОМІКА ЗДОРОВ'Я ТА ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА. ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я. 47

Посохова К.А., Матюк Л.М., Павельєва М.М.
СПЕКТР ТА ЧАСТОТА НЕСПРИЯТЛИВИХ ПОДІЙ ПІСЛЯ ІМУНІЗАЦІЇ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ВАКЦИН ПРОТИ COVID-19..... 47

Олещук О.М., Ващенко О.О., Топачевський О.А., Піняжко О.Б.
ВПРОВАДЖЕННЯ ОЦІНКИ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ..... 48

Левицька Л.В., Михальчук Л.П.
ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ РИЗИКІВ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19..... 49

Підлісна І.В.
СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ СТАТЕВИМ ШЛЯХОМ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ..... 50

Ковальчук Т.А.
ЗАДОВОЛЕНІСТЬ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У СІМ'ЯХ ДІТЕЙ ІЗ КАРДІОГЕННИМИ СИНКОПЕ .....…….. 51

Запорожан Л.П., Феш М.С., Мазій Н.Г., Литвинова О.Н., Юріїв К.Є.
ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ COVID-19 НА МАРКЕТИНГОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....……. 52

Ващенко О.О[1]. , Олещук О.М. [2]
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРИ ОЦІНЦІ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОРФАННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ.....…… 54

Романів М.П.
ПРОВІДНІ ФАКТОРИ РИЗИКУ РОЗВИТКУ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ.....…….. 55

Гавловський О.Д., Голованова І.А.
ВИЗНАЧЕННЯ РИЗИКІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ СИСТЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ АТО ШЛЯХОМ ЯКІСНОГО АНАЛІЗУ……... 56

Мартинюк Л.П.
ФАКТОРИ РИЗИКУ ПАДІНЬ У ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГУ ВІКУ...……. 59

шкоду алкоголю на здоров'я знають всі, але категорично «ні!» алкоголю говорять і діють відповідно до цієї установки далеко не всі.

Зі сказаного випливає, що культура здоров'я виключає шкідливі звички, і серед них – алкоголь, куріння, наркотики.

Альтернатива шкідливих факторів – виховання і самовиховання отриманих звичок, що зміцнюють здоров'я. Є багатовіковий досвід народної культури здоров'я – фізична праця, раціональне харчування, рухливість (ходьба, танці, ігри, фізкультура, спорт, туризм). Народна культура накопичила величезний досвід збереження здоров'я, що істотно доповнюється професійною діяльністю щодо його зміцнення. В системі освіти – це формування цінностей здорового способу життя, серед яких обов'язковим компонентом навчально-виховного процесу є формування цінностей фізичної культури через обов'язкові години занять фізкультурою за розкладом, спортивні змагання, участь в спортивних секціях, студентських арт-клубах (танці, театральні вистави з активним сценічним рухом), активну участь в студентських заходах, волонтерській роботі тощо.

Висновки. Культура здоров'я – це певний спосіб життєдіяльності індивіда, пов'язаний з профілактикою захворювань і зміцненням стану здоров'я. У вузькому сенсі, культура здоров'я – це розпорядок заходів, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я.

В існуючих умовах є позитивний досвід залучення молоді в активні форми спортивного, суспільного, політичного життя (молодіжний парламент, волонтерський рух, екологічні загони, спортивні клуби, благодійні ініціативи для допомоги дітям, які залишилися без сім'ї з навчанням, залученням до праці, духовного життя , спорту тощо). Активна пропаганда шкоди куріння і заборона куріння в громадських місцях, в освітніх установах позитивно впливає на молодь. Та все ж в цілому по країні ситуація з курінням залишає бажати кращого. За даними Міністерства охорони здоров'я щорічно споживання тютюнових виробів зростає на 1,5 – 2 %. Дослідження підтверджують, що куріння провокує зближення з алкоголем і наркотиками.

Всіма наявними виховними засобами від першого курсу до випуску студентській молоді потрібно прищепити цінність здоров'я як найважливішої складової професійного, кар'єрного, конкурентного успіху, а цінність здоров'я і цінність фізичної культури – необхідні складові культури здоров'я, успішної кар'єри і міцної родини.

Хоменко І.М., Івахно О.П., Вернер О.М., Козярін І.П., Першегуба Я.В.

ОСОБЛИВОСТІ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

м. Тернопіль, Україна

Вступ. Пандемія COVID – 19 стала викликом для системи епідеміологічного нагляду та громадського здоров'я (ГЗ) усього світу, а також виявила прогалини у координації дій та оперативному реагуванні на ситуацію. З'ясувалося, що медична система не повністю підготовлена до ефективного

реагування на епідемію коронавірусної хвороби COVID – 19, що потребує перегляду взаємодії у сфері контролю за хворобами та біобезпекою.

Одним із шляхів реагування на такі виклики є створення мережі центрів контролю і профілактики хвороб (ЦКПХ), які є складовою нової системи епідеміологічного нагляду в Україні. ЦКПХ створюються завдяки об'єднанню наявних регіональних потужностей – лабораторних центрів, обласних центрів ГЗ, підрозділів зі статистики та відділів моніторингу і оцінки.

Створення нової повноцінної національної епідеміологічної служби є на часі в Україні, до функцій якої входить і контроль та профілактика захворюваності в цілому. Через високі показники смертності населення України від неінфекційних захворювань, чинниками ризику яких є паління, надмірне вживання алкоголю, нездорове харчування, недостатня рухова активність, забруднення довкілля, сучасна система ГЗ має орієнтуватися на співпрацю з різними секторами економіки, служб та організацій в інтересах пацієнтів, громад та населення (міжсекторальна взаємодія), підзвітність громадам та пацієнтам.

Міжгалузеву координацію та взаємодію необхідно посилити за принципом пріоритетності здоров'я при формуванні державної політики, профілактики хвороб, охорони та промоції здоров'я.

Важливим підходом є заохочення населення до здорового способу життя (ЗСЖ).

Залишається пріоритетом лабораторна діагностика загроз для здоров'я – безпечність води, харчових продуктів, середовища життєдіяльності.

На регіональному рівні значну роль у цьому напрямі відіграють центри первинної медико-санітарної допомоги, що включає скринінг на онкологію, формування ЗСЖ з метою запобігання основним групам хронічних неінфекційних захворювань: серцево – судинні, діабет, новоутворення, захворювання органів дихання.

Основна частина. Угода про асоціацію між Україною та ЄС є одним із керівних документів для зміцнення громадського здоров'я.

В Україні активний розвиток нової системи ГЗ розпочався у 2015 році, що увінчалося підготовкою та затвердженням на урядовому рівні цілої низки офіційних документів.

Незважаючи на особливості викликів до сфери ГЗ в різних країнах світу, проблеми в цьому напрямі дуже схожі. Разом з тим, кожна країна має свої вимоги до шляхів їх вирішення.

Запропоновану європейську модель компетенцій для фахівців системи ГЗ можливо використати для скерування підвищення кваліфікації спеціалістів, структури команди системи та підготовці посадових інструкцій.

Кафедрою громадського здоров'я НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться виконання НДР, присвячених саме питанням значимості системи ГЗ в охороні здоров'я країни. Виконані наукові дослідження у 2017 – 2020 роках стосувалися кадрового забезпечення нової для України системи ГЗ, які висвітлили цілу низку проблем у функціонуванні галузі. На сьогодні необхідно зробити акцент на стосунки і взаємодії для фахівців ГЗ, які включають лідерство та системне мислення, співробітництво та партнерство, комунікацію, культуру та адвокування при виконанні усіх функцій у системі. У 2021 році

проведено соціологічне дослідження щодо організації вирішення медико – санітарних питань ЦГЗ на різних організаційних рівнях (центральному, регіональному, місцевому).

Розроблено анкету експерта з питань розвитку адвокаційної складової в системі ГЗ України, яка включає 23 питання з 3 – 13 варіантами відповідей на кожне. У якості експертів виступили фахівці центрів громадського здоров'я, лабораторних центрів України – 77 спеціалістів.

Саме вирішення організаційних питань медичного і адміністративного значення відноситься до компетенції ЦГЗ незалежно від їх підпорядкованості (85,96%, 57,89%, 43,86% позитивних відповідей).

Основні фактори ризику на території України сьогодні – біологічний чинник, що підвищує увагу до значимості епідеміологічного нагляду в країні.

Із детермінант здоров'я провідне місце посідають соціальні фактори: організація харчування, умови праці, медична допомога (позитивні відповіді експертів в межах 70,17% - 61,4%).

Враховуючи, що на сьогодні, у порівнянні з іншими галузями суспільного розвитку, популярність медицини дещо знизилася – медичні заклади вищої освіти практично не набирають студентів на спеціальність «Громадське здоров'я», а низька обізнаність молоді з особливостями професійної діяльності за спеціальністю потребує саме підвищення санітарно – просвітньої роботи у цьому напрямі.

До недоліків системи охорони здоров'я необхідно віднести також відсутність прогнозування потреби у медичних кадрах. Незважаючи на значну кількість лікарів, які щорічно випускаються із закладів вищої медичної освіти, визначена деяка невідповідність їх рівня підготовки потребам ринку праці.

Покращення якості лабораторних досліджень факторів довкілля, популяризації щеплень через загальнонаціональну комунікаційну компанію, підвищення інформованості та обізнаності населення з питань профілактики інфекційних і неінфекційних захворювань є запорукою здоров'я в цілому.

Підвищення рівня підготовки фахівців з питань епідеміології, імунології, реагування на спалахи буде сприяти формуванню здорового середовища життєдіяльності населення країни.

Сучасний підхід до відбору абітурієнтів у медичні заклади вищої освіти має базуватися на їх підготовці з дисциплін, що визначають здатність майбутнього фахівця до логічного мислення та вміння аналізувати.

Висновки. Враховуючи вищезазначене, провідними лідерськими якостями у сучасній національній системі громадського здоров'я є такі:

• стратегічний підхід (міжнародний, національний, місцевий рівень) до розвитку профілактичного напряму в економічному розвитку держави в цілому;

• практичність, гнучкість при досягненні мети у міжвідомчих програмах з охорони здоров'я населення країни;

• дієвий вплив на політики, що відбиваються на стані здоров'я громадян та епідеміологічній безпеці країни.